

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПОВІТРЯНИХ СИЛ
імені ІВАНА КОЖЕДУБА

ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ

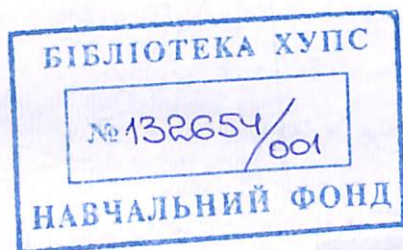
Харків
2021

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПОВІТРЯНИХ СИЛ
імені ІВАНА КОЖЕДУБА

ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ

Навчально-методичний посібник

Харків
2021

УДК 165.191(075.8) Затверджено до видання Вченою радою Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба як *навчально-методичний посібник для здобувачів освітньо-наукового рівня вищої освіти (протокол № 4 від 17 березня 2021 р.)*

Авторський колектив: *П.В. Квіткін, канд. філософ. наук, проф.; О.П. Дзьобань, докт. філос. наук, проф.; О. Ю. Панфілов, докт. філософ. наук, проф.; Р.В. Гула, докт. істор. наук, проф.; І.В. Дятлова, канд. філософ. наук; Л.О. Петрова, канд. філософ. наук, доцент; Н.А. Куорявцева.*

Рецензенти: *Фінін Георгій Іванович – доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри соціально-економічних дисциплін Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради;*

Мануйлов Євген Миколайович – доктор філософії, професор, професор кафедри філософії Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Ф56 **Філософські проблеми наукового пізнання : навч.-метод. посіб.**
для здобувачів освітньо-наукового рівня вищої освіти /
П. В. Квіткін, О.П. Дзьобань, О.Ю. Панфілов, Р.В. Гула та ін. – Х. :
ХНУПС, 2021. – 228 с.

Навчально-методичний посібник розроблено відповідно до програми і робочої програми навчальної дисципліни "Філософські проблеми наукового пізнання" для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба.

Навчально-методичний посібник містить: *силабус навчальної дисципліни; тематичний план навчальної дисципліни; плани і методичні рекомендації до семінарських занять; засоби діагностики успішності навчання; тематику індивідуальних завдань (рефератів) і вимоги до їхнього оформлення; нормативно-правові акти, що регламентують наукову та науково-технічну діяльність.*

Навчально-методичний посібник призначений для надання допомоги здобувачам третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у вивченні навчальної дисципліни, підготовці до проведення семінарських занять, підготовці до проведення поточного та підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

УДК 165.191(075.8)

© Харківський національний університет
Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, 2021.

ЗМІСТ

1.	ПЕРЕДМОВА	5
2.	СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
3.	ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	26
4.	ПЛАНИ І МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	33
	<i>Семінар № 1. Змістовий модуль № 1.1.</i> Наука як предмет філософського пізнання. Сучасні концепції науки	34
	<i>Семінар № 2. Змістовий модуль № 1.2.</i> Закономірності і тенденції розвитку науки	38
	<i>Семінар № 3. Змістовий модуль № 2.1.</i> Наукове пізнання як філософська проблема	42
	<i>Семінар № 4. Змістовий модуль № 2.2.</i> Зміст, особливості і творчий характер військово-наукового пізнання	46
	<i>Семінар № 5. Змістовий модуль № 2.3.</i> Проблема істини у науковому, військово-науковому пізнанні	50
	<i>Семінар № 6. Змістовний модуль № 3.2.</i> Логіка наукового пізнання	54
	<i>Семінар № 7. Змістовний модуль № 3.3.</i> Методи наукового пізнання	58
5.	ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ (РЕФЕРАТИ)	62
	Тематика індивідуальних завдань	63
	Вимоги до змісту та оформлення індивідуальних завдань	65
	Приклад оформлення індивідуального завдання	67
	Вимоги до оформлення літератури	81

6.	ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	89
7.	ДОДАТКИ	92
	Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»	93
	Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки»	182
	Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності в системі Міністерства оборони України	187

ПЕРЕДМОВА

Прийнятий у 2014 році закон «Про вищу освіту» запровадив освітньо-науковий ступінь доктора філософії замість наукового ступеня кандидата наук. 2016 року Кабінет Міністрів України Постановою № 261 від 23.03.2016 затвердив «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії і доктора наук», яким регулюється (зокрема) зміст і форма нових структурованих програм підготовки в аспірантурі. Із скасуванням старої системи «паспортів спеціальностей» та інших підзаконних актів МОН і ВАК (зокрема Постанови № 309 від 01.03.1999 «Про затвердження Положення «Про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів»), саме цей документ встановив нові правила підготовки здобувачів ступеня доктора філософії, починаючи з їх першого набору у вересні 2016 року.

У Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, визначено вимоги до Освітньо-наукових програм аспірантури (ад'юнктури) закладу вищої освіти (наукової установи).

Серед компетентностей, набуття яких відповідно до Національної рамки кваліфікацій, повинна забезпечувати Освітньо-наукова програма аспірантури (ад'юнктури) закладу вищої освіти (наукової установи) визначена така компетентність: *«овалодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору».*

На забезпечення формування цієї компетентності у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, сприяння опануванню філософії системою філософського знання у галузі філософії науки, діалектики і методології пізнання, володіння методологією і методикою пізнавальної діяльності і спрямовані логіка і зміст навчально-методичного посібника «Філософські проблеми наукового пізнання».